

Dyrektor szkoły, zawiadamiając sąd, mógł wykorzystać dane osobowe ucznia

OCRONA INFORMACJI | Nie stanowi naruszenia ustawy udostępnienie danych, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa

MICHAŁ KOŁTUNIAK

Dyrektor szkoły, do której uczęszczał uczeń, skierował przeciwko niemu do sądu rodzinnego pozew dotyczący jego złego zachowania. Jak wskazywali rodzice, bez wcześniejszego poinformowania ich o takim zamiarze i bez zgody na przetwarzanie danych osobowych, będących w posiadaniu szkoły. W związku z tym złożyli skargę do generalnego inspektora danych osobowych, domagając się zaprzestania bezprawnego ich zdaniem wykorzystywania informacji o swoim dziecku. Czy rzeczywiście dyrektor szkoły nie miał prawa wykorzystywać takich danych w celu zwrócenia się do sądu rejonowego z wnioskiem o wgląd w sytuację rodzinną ucznia?

Odrzucona skarga

Generalny inspektor ochrony danych osobowych odrzucił powyższą skargę. Uznał, że w tym przypadku, w procesie przetwarzania danych nie doszło do naruszenia przepisów ustawy o ochronie danych osobowych (DzU z 2002 r. nr 101, poz. 926 ze zm.). Ustawa ta określa zasady postępowania przy przetwarzaniu informacji o osobach fizycznych oraz prawa tych osób. A przetwarzanie takich danych może być uznane za zgodne z prawem jedynie wówczas, gdy administrator danych (tu dyrektor szkoły) wykaze się spełnieniem co najmniej jednej z przesłanek wymienionych w art. 23 ust. 1. Na mocy tego przepisu operowanie na danych jest dopuszczalne m.in. wtedy, gdy jest to niezbędne dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (art. 23 ust. 1 pkt 2), a także wtedy, gdy jest to niezbędne dla

wypełnienia prawnie usprawiedliwionych celów realizowanych przez administratorów albo odbiorców danych, a przetwarzanie nie narusza praw i wolności osoby, której one dotyczą (art. 23 ust. 1 pkt 5).

Ważne reguły

Aktami prawnymi określającymi kompetencje dyrektora szkoły w zakresie zarządzania placówką oraz wskazującymi, w jakim zakresie szkoła może przetwarzać dane osobowe uczniów, jest ustawa o systemie oświaty (DzU z 2004 r. nr 256, poz. 2572 ze zm.) oraz wydane na jej podstawie przepisy wykonawcze. A zgodnie z § 4 ust. 1 i 2 rozporządzenia ministra edukacji i sportu w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej dokumentacji (DzU z 2002 r. nr 23, poz. 225 ze zm.) szkoła prowadzi księgę uczniów, do której wpisuje się:

- imię (imiona) i nazwisko ucznia,
- datę i miejsce jego urodzenia,
- adres jego zamieszkania,
- imiona i nazwiska rodziców (prawnych opiekunów) i ich adresy zamieszkania,
- datę przyjęcia do szkoły oraz klasę, do której go przyjęto.
- datę ukończenia szkoły albo datę i przyczynę opuszczenia szkoły przez ucznia.

W opisywanej sprawie dyrektor szkoły, kierując pismo do sądu, wykorzystał właśnie takie dane. Nie wszedł więc w posiadanie, a tym samym nie wykorzystał innych danych o swoim uczniu, które mogły być zgromadzone w innych miejscach. Pozostaje teraz wyjaśnić, czy posługując się danymi

ucznia, dyrektor szkoły działał w oparciu o przesłankę niezbędności dla zrealizowania uprawnienia lub spełnienia obowiązku wynikającego z przepisu prawa (cytowany art. 23 ustawy o ochronie danych).

Obowiązki placówki

Aby odpowiedzieć na to pytanie należy sięgnąć do kolejnych przepisów. Między innymi ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich (DzU z 2010 r. nr 33, poz. 178 ze zm.). W myśl art. 4 § 1 każdy, kto stwierdzi istnienie okoliczności świadczących o demoralizacji nieletniego, w szczególności naruszanie zasad współżycia społecznego, popełnienie czynu zabronionego, systematyczne uchyłanie się od obowiązku szkolnego lub kształcenia zawodowego, używanie alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawianie nierządu, włóczęgostwo, udział w grupach przestępczych, ma społeczny obowiązek odpowiedniego przeciwdziałania temu, a przede wszystkim zawiadomienia o tym rodziców lub opiekuna nieletniego, szkoły, sądu rodzinnego, policji lub innego właściwego organu. Jak widać, przepis ten nakazuje każdemu odpowiednie zachowanie. Tym samym wydaje się, że w szczególności obowiązek podjęcia stosowanych kroków spoczywa na dyrektorskiej placówce oświatowej, który z racji pełnionej funkcji sprawuje pieczę nad uczęszczającymi do zarządzanej przez niego placówki uczniami. Dodatkowo można to uzasadnić nałożonymi na niego obowiązkami wynikającymi z przepisów ustawy – Karta nauczyciela (DzU z 2006 r. nr 97, poz. 674 ze zm.). Zgodnie z tym aktem dyrektor sprawa

KONFERENCJA

„Twoje dane – twoja sprawa, prawo do prywatności i ochrony danych osobowych we współczesnej szkole” to konferencja, która odbędzie się w dniu 8 października 2012 r. w godz. 10.00-16.00 w Warszawie (Miejsce: Centralna Biblioteka Rolnicza w Warszawie, ul. Krakowskie Przedmieście 66). Konferencja zainauguruje III edycję Ogólnopolskiego Programu Edukacyjnego GIODO „Twoje dane – twoja sprawa. Skuteczna ochrona danych osobowych. Inicjatywa edukacyjna skierowana do uczniów i nauczycieli”, objętego patronatem Ministra Edukacji Narodowej i Rzecznika Praw Dziecka. Program konferencji obejmuje m.in.:

- omówienie zasad związanych z ochroną danych osobowych w szkole,
- przedstawienie roli dyrektora szkoły jako administratora danych,
- prezentację programu „Twoje dane – twoja sprawa. Skuteczna ochrona danych osobowych. Inicjatywa edukacyjna skierowana do uczniów i nauczycieli”,
- wymianę doświadczeń oraz dobrych praktyk w podejmowaniu inicjatyw edukacyjnych przez jednostki administracji publicznej, samorządu terytorialnego czy organizacji pozarządowych,
- warsztaty programowe połączone z przeprowadzeniem lekcji pokazowej.

Konferencja jest kierowana w szczególności do kadry kierowniczej sektora oświaty, kuratorów oświaty, dyrektorów szkół, nauczycieli, przedstawicieli ośrodków doskonalenia zawodowego nauczycieli i innych organizacji związanych z edukacją.

W celu rejestracji na konferencję należy wypełnić formularz zgłoszeniowy. Jest on dostępny na stronie Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (www.giodo.gov.pl). ■

wuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą uczącą się w szkole (art. 7 ust. 1) i odpowiedzialny jest w szczególności za dydaktyczny i wychowawczy poziom szkoły (art. 7 ust. 2 pkt 1). Łącząc te wszystkie informacje, „należy wskazać, że przetwarzanie danych osobowych ucznia znajdowało uzasadnienie w przepisach ustawy o ochronie danych osobowych. Spełniona została bowiem przesłanka legalizująca do przetwarzania, tj. określona w art. 23 ust. 1 pkt 2,

wskazując na przepis prawa – w tym przypadku są to przywołane wyżej przepisy ustawy o systemie oświaty i o postępowaniu w sprawach nieletnich” (decyzja GIODO nr DOLIS/DEC-402/09). Należy oczywiście podkreślić, że w opisywanym przypadku generalny inspektor danych osobowych nie odnosił się do zasadności lub celowości skierowania sprawy do sądu. Badał jedynie, czy sam proces przetwarzania danych był prawidłowy. ■